

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 OSLO

Oslo 24.10.2019
Deres ref.: 18/1874

Høringsuttalelse om «Gjennomføring av EUs tjenstepensjonsdirektiv (IORP II)»

Det vises til Finansdepartementets høring om gjennomføring av EUs tjenstepensjonsdirektiv (IORP II), med høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet, sendt på høring 24.06.2019.

Aktuarkonsulenters forum (AKF) mener at forslag til lov og forskriftsendringer kan gi grunnlag for et godt risikostyringssystem og at forskriftsparagrafene nevnt under kan bidra til å sikre oppfølging av risiko på kort og lang sikt som er tilpasset pensjonsforpliktelsens art og varighet:

- §19 Nærmere om risikoanalyser
- §22 Risikostyring og internkontroll
- §28 Egen vurdering av risiko
- §30 Redegjørelses for kapitalforvaltningen.

Forslaget til regelendringer inneholder også nye bestemmelser om uavhengige kontrollfunksjoner og utkontraktering, samt at dagens forskrift om ansvarshavende aktuar inkludert kompetansekrav fjernes. For å sikre at kompetansen ikke svekkes sammenlignet med i dag, vil vi anbefale at kompetansekrav til aktuarfunksjonen opprettholdes og at det innføres kompetansekrav for risikostyringsfunksjonen.

Under følger noen betraktninger og forslag til endring i regelverket.

Uavhengighet mellom utøvende aktuar og aktuarfunksjon

Det er foreslått at dagens regelverk om ansvarshavende aktuar fjernes og erstattes av en utøvende aktuar og en aktuarfunksjon. Slik forslaget er formulert, kommer det ikke tydelig frem hva som er forskjell i utøvende oppgaver og aktuarfunksjon. Vi foreslår derfor en paragraf i forskrift om pensjonsforetak som kan tydeliggjøre dette, f.eks. en ny paragraf foran §26:

*§ xx Utevende aktuar
Et pensjonsforetak skal ha en utøvende aktuar til å beregne og samordne forsikringsmessige avsetninger og premier.*

Et pensjonsforetak kan tillate at én enhet eller foretak ivaretar både utøvende aktuar og aktuarfunksjonen, gitt at det ikke er samme person som utfører begge oppgaver. Pensjonsforetak må godtgjøre at aktuarfaglige oppgaver under utøvende aktuar og aktuarfunksjon utføres på en objektiv og uavhengig måte.

Samtidig foreslås det å endre § 26 i forslaget, punkt a):

«Samordne beregningen av forsikringsavsetninger» endres til «Kontrollere beregningen av forsikringsavsetninger». Det er naturlig at utøvende aktuar både beregner og samordner forsikringsavsetninger, mens aktuarfunksjonen kontrollerer.

Aktuarfunksjon og risikostyringsfunksjon

I forslaget til nytt regelverk tillates at aktuarfunksjonen og risikostyringsfunksjonen kan ivaretas av én person eller en enhet. Det går tydelig frem hva som minimum må ligge under aktuarfunksjonen, men det kommer ikke tydelig frem hvilke oppgaver som ligger i risikostyringsfunksjonen og som potensielt kan ligge i både aktuarfunksjonen og risikostyringsfunksjonen.

Vi foreslår at forslaget til § 25 i forskrift om pensjonsforetak, Risikostyringsfunksjonen, utvides med et nytt 2. ledd:

Risikostyringsfunksjonen skal som et minimum påse at:

- a) Internkontroll inneholder realistiske forutsetninger for subjektive risikofaktorer*
- b) Realistiske avkastning og renteforutsetninger for balansestyring*
- c) Sørge for at risikoanalyser utarbeides i forbindelse med rapportering av forenklet solvenskapitalkrav*
- d) Risikoanalyser og pensjonskassens strategidokumenter sees i sammenheng*

Kompetansekrav til uavhengige kontrollfunksjoner

Ansvarshavende aktuar skal i dag godkjennes av Finanstilsynet, mens for de nye kontrollfunksjonene er det foreslått at det er pensjonsforetaket som skal sørge for at personer eller enheter har tilstrekkelig kompetanse. Sikkerheten som i dag gis gjennom godkjenning av Finanstilsynet, samt Finanstilsynets mulighet til å tilbakekalle en godkjenning, faller dermed bort.

Dagens ordning ved at ansvarshavende aktuar er godkjent av Finanstilsynet fungerer også slik at aktuar har en naturlig forbindelse til Finanstilsynet. Ved å fjerne denne linken kan avstanden mellom Finanstilsynet og aktuar øke.

Aktuarfunksjonen og risikostyringsfunksjonen stiller krav til forståelse av virksomheten og dets risiko. Aktuarfunksjonen må ha tilstrekkelig forsikringsteknisk kompetanse, mens risikostyringsfunksjonen bør inneha både forsikrings- og finansiell kompetanse, samt ha god kjennskap til aktuelle lover og kapitalkrav.

Ut fra dette vil vi anbefale at det fremdeles bør stilles krav om godkjenning fra Finanstilsynet knyttet til personer som skal inneha aktuarfunksjonen og ev. også risikostyringsfunksjonen. Dette vil sikre at kompetansen og overvåkning av risikoen ikke svekkes fra dagens situasjon.

Det foreslås derfor ny paragraf i forskrift om pensjonsforetak som omtaler kompetansekrav for aktuarfunksjonen, basert på dagens §29 i forskrift om pensjonsforetak, Godkjenning av aktuar.

Når det gjelder risikostyringsfunksjonen bør kompetansekravene være de samme, men med større krav til erfaringen innen finansielle vurderinger.

Subsidiært vil vi foreslå at forskriften skal inneholde en oppstilling av kravene til de som skal inneha aktuarfunksjonen og risikostyringsfunksjonen, selv om det ikke kreves en godkjenning fra Finanstilsynet.

Krav til informasjon i pensjonsoversikt

Det foreslås i høringsnotatet en ny § 8-7 i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven, med krav til informasjon i «pensjonsoversikten». Forslaget til endring tar i en viss grad inn over seg at krav til informasjon til den enkelte også er regulert andre steder. Samtidig er det en rekke forhold som er for dårlig utredet. For eksempel skal det oppgis innbetalinger fra arbeidsgiver eller fra medlemmet. Det er ikke angitt om det skal oppgis premie både for alderspensjon, uførepensjon og etterlattepensjon. Videre er det slik at i de tilfellene der de ansatte betaler en andel av premien, så skjer denne innbetalingen til arbeidsgiver. Pensjonsleverandøren har dermed ikke oversikt over hvor mye den enkelte har betalt, noe det er foreslått at pensjonsleverandøren skal oppgi. Det vil også være et stort tolkningsspørsmål knyttet til hvilken informasjon som skal gis i kommunale tjenstepensjonsordninger.

Vi ber om at Finansdepartementet foretar en fornyet vurdering av forslaget til ny § 8-7.

Med hilsen
for Aktuarkonsulenters forum

Sissel Rødevand
leder